

Hospodaření s dešťovou vodou

Voda na stromech sice neroste, ale stromy a další zeleň ji ke svému růstu potřebují. I tak by se dala shrnout jedna část diskuse v rámci třetího setkání Platformy pro zelenou a modrou infrastrukturu, které konalo 27. ledna 2020 na Ministerstvu životního prostředí v Praze. Tématem bylo hospodaření s dešťovou vodou ve městě.

Hlavním smyslem Platformy je propojit odborníky z rozdílných oborů, kteří mají co říci k aktuálním tématům týkajících se klimatické změny a zeleně a vodních prvků. V rámci lednového setkání Platformy tak téma hospodaření s dešťovou vodou společně diskutovali **zahradní a krajinářští architekti, odborníci na chytré budovy, vodohospodáři, ekonomové, urbanisté, projektanti, sociologové, dopravní inženýři i zástupci státní správy a samosprávy.**

Města se učí s dešťovou vodou lépe hospodařit

*„Historicky města budovala stokovou síť a usilovala o co nejrychlejší odvádění dešťovky pryč. Situace se však v posledních letech mění a města a obce stále více začínají chápat, že **v podmínkách klimatické změny musí s dešťovou vodou lépe hospodařit,**“* zaznělo na úvod Platformy od Ing. arch. Martiny Sýkorové z UCEEB, ČVUT. To znamená využít ji např. **pro zavlažování zelených ploch, anebo ji nechat v místě zasáknout a odpařit a tím přispět ke snížení tepelných ostrovů ve městě.**

Obrázek 1: Diskuse u kulatého stolu v rámci třetího workshopu Platformy

Pomoci mohou zelené plochy a polopropustné povrchy

Jakým způsobem tedy hospodařit s dešťovou vodou tak, aby neodtekla do kanalizace? *„Za tímto účelem se využívají různé formy zeleně a vodních prvků jako jsou například **průlehy a příkopy, dešťové záhony, mokřady, polopropustné plochy, zelené střechy a stěny. Kromě těchto opatření se využívají i další typy terénních úprav, ale také nádrží,**“* shrnul Ing. Marek Hekrl, další z organizátorů Platformy.

Jak uvedli další zúčastnění setkání, u většiny opatření se přitom nemusí jednat o finančně náročné řešení. Příkladem může být vyspádování zpevněného povrchu směrem do zeleně. „*Velmi často se jedná o opatření, která jsou zajímavá pro občany a zároveň šetří náklady na údržbu zeleně. Z širšího hlediska mohou přispět např. k poklesu výdajů na čištění vod a snižovat riziko přetížení stokové sítě při přivalových deštích,*“ doplnil Marek Hekrlé.

Lépe hospodařit s dešťovou vodou mohou i **domácnosti**. V případě, že to podmínky dovolují, mohou dešťovou vodu zachytávat např. na **zalévání, popř. ji dále využívat např. ke splachování**. Za tímto účelem existují dotační příležitosti. Nejznámější je Dešťovka, díky které se o daném problému začalo na veřejnosti ještě více mluvit. Na čem se ve vztahu k domácnostem diskutující shodli, byla skutečnost, že ne všichni občané jsou však ochotni „tolerovat“ stromy či jinou zeleň blízko svého domova např. na úkor parkovacích míst.

Konflikty mezi zelení, sítěmi i zájmy

Hlavní část diskuse mezi účastníky platformy byla zaměřena na současné bariéry zavádění opatření pro lepší hospodaření s dešťovou vodou. Diskutující nejčastěji uváděli, že v praxi nejčastěji narazí na **bariéry legislativní a majetkoprávní povahy**. „*Všichni víme, že v případě zeleně je jeden z hlavních problémů konflikt s ochrannými pásmy inženýrských sítí, zejména kanalizacemi, které mohou být poškozeny kořeny*“, uvedl např. zástupce projektantů i vodohospodářů.

Další častou a související bariérou, která byla v rámci diskuse zmiňována, bylo **nedostatečné povědomí při zadávání zakázek a nekoncepční plánování projektů**. „*Například krajinářští architekti jsou do projektu často zahrnuti ve fázi, kdy už podobu projektu směrem k zeleni nemohou příliš ovlivnit. Jejich zapojení do úvodních fází projektu však téměř vždy nakonec vede k lepší podobě projektu, a tak i ke spokojenosti všech,*“ sdělil Platformě městský architekt a dodal, že ve své praxi musí být iniciativní a nenechat se odradit ve snaze začlenit do projektu opatření pro lepší hospodaření s dešťovou vodou. Jak doplnil tuto část diskuse Jan Macháč: „*Projektanty je také nutné nutit myslet co nejvíce komplexně. Pokud chci mít zeleň, je nutné myslet na to, kde se vezme voda na její údržbu.*“

Obrázek 2: Diskuse u kulatého stolu v rámci třetího workshopu Platformy

Města a obce jako vzor pro ostatní

Přes všechny současné překážky se však počet opatření cíleně využívající dešťovou vodu zvyšuje. Kromě **soukromých investorů** patří mezi hlavní hybatele změny v této oblasti také samotná **města a obce**. „Aby mohly vyžadovat opatření po developerech a dalších soukromých subjektech, **musí jít příkladem na svých vlastních pozemcích**, tzv. *zamést si před vlastním prahem*,“ zaznělo u kulatého stolu. Často tomu však brání přetížení běžnou agendou i určitá setrvačnost a neochota změnit zavedené, popř. hledat kompromis.

Ze zkušeností diskutujících vyplynulo, že velmi často je způsob hospodaření s dešťovou vodou a zavádění opatření ve veřejném prostoru ovlivněn osvěceností několika málo pracovníků úřadu, kteří jsou od začátku **otevření spolupráci s odborníky** a usilují o **konstruktivní debatu také mezi jednotlivými odbory úřad.**

Kromě **osvěty mezi úředníky i projektanty** je pro budoucí rozvoj tématu hospodaření s dešťovou vodou zásadní **nalezení kompromisu** mezi mnoha subjekty, které do celé problematiky vstupují. Výsledkem pak může být ještě více úspěšných **příkladů z praxe**, které budou **motivovat ostatní**, shodli se na závěr členové Platformy.

UJEP jako organizátor Platformy se tématem bude zabývat i nadále

„Univerzita J. E. Purkyně v současné době spolupracuje s ČVUT v Praze na projektu TAČR „Voda ve městě: Modrá a zelená infrastruktura mezioborově“, který by měl do budoucna usnadnit obcím plánování a realizaci právě takových opatření, díky nimž mohou efektivně využívat dešťovou vodu ve městě,“ doplnil závěrem hlavní organizátor Platformy Jan Macháč z FSE UJEP.

O Platformě

Platforma pro zelenou a modrou infrastrukturu je **networkingová platforma** pro propojování zástupců výzkumníků, aplikační sféry, samosprávy a státní správy v ČR. Jejím **smyslem je propojování** odborníků, sdílení poznatků a nalézání společných průniků v tématech, kterými se aktuálně **ve vazbě na klimatickou změnu a zelenou a modrou infrastrukturu** zabývají města a obce v ČR.